

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ז תשרי תש"פ | דף היומי בבלי: מעילה כט.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תל"ז עד סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ד' 'לך נא' עד פרק ד' 'והנה לפי'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער התשובה פ"א עד פ"ה.

סוכת הישועות' של מרן הגרא"מ שך זצ"ל | הרב פינחס ביכלר וחברי מקהלת 'מלכות' בראיון מרתק לקראת אירועי סיום הש"ס | 1741

אנא ד' הושיעה נא

מדי שבוע הייתי משאיר לאשתי סכום כסף עבור הקניות לשבת.
באותו שבוע לא היה לי מה להשאיר. גם הלוואה לא הצלחתי
להשיג. הרגשתי שכלו כל הקיצין... נכנסתי לחדרי, נעלתי את
הדלת, כיביתי את האור והתחלתי לדבר עם אבא שבשמים...

שני סיפורים מרטיטים על זעקת "אנא ד' הושיעה נא" שחוללה נסים

מבקש ממך שליחה, שעד היום היה לי קצת ביטחון באנשים שהם
יעזרו לי, אבל היום ברחמיך הרבים הראית לי שאין לי להישען
אלא עליך ריבונו של עולם. מהיום אני סומך רק עליך באמת
ובתמים. אני בוטח בך שאתה תושיע אותי. ובכה מכל ליבו 'אנא
ד' הושיעה נא'.

"אני", מסיים הרב שלזינגר שליט"א, "השתתפתי בברית של
הבן שנולד למזל טוב".

את הסיפור הנוסף דלהלן, שמע הרה"ג רבי מנחם שטיין
שליט"א בהרצאה בעניין תפילה בפני מנהלים ומחנכים באחד
הת"תים, כשאחד המחנכים הוותיקים נעמד מרוגש כולו וביקש
לספר על מה שחווה הוא בעצמו. כשקולו רועד מהתרגשות הוא
החל בסיפורו:

מדי שבוע ביום חמישי אחה"צ הייתי משאיר לאשתי שטרות
כסף בסכום נכבד כדי שתערוך את הקניות הנצרכות לכבוד שבת
קודש בצרכניה הסמוכה לביתנו. באותו שבוע לא היה לי מאין
להשאיר לה. היו תשלומים שונים באותו שבוע. החזרת הלוואה

את הסיפור דלהלן, בו שונו פרטים מזהים, שמענו מהגאון רבי
משה שלזינגר שליט"א ראש ישיבת 'מענה שמחה' העומד בראש
הארגון החשוב 'פרי חיים'.

אברך שכמה שנים אחרי נישואיו עדיין לא נפקד בזש"ק,
אחר תקופה ארוכה של דרישה ברופאים המליצו לו ידידיו לפנות
לרופאים בכירים שמשחרים לפתחם מכל העולם. כשהגיע התור
המיוחל הניחו את התיק הרפואי לפני הרופא שעיין וברר פרטים
אודות מה שעבר על בני הזוג עד היום.

קרא להם הרופא למשרדו ואמר להם: "אני יושב כבר כמה
שעות לנסות לאתר איזו בעיה, ואני לא רואה שום הסבר. אבל",
המשיך הרופא ואמר, "אני רואה שאתה ואשתך אנשים דתיים,
תתפללו לאלוקים הכל יכול ורק הוא יכול לעזור לכם".

בני הזוג יצאו המומים ועצובים וחזרו לאכסנייתם. כשהגיעו
לאכסניה כבר קרבה שעת שקיעת החמה והאברך נעמד להתפלל
מנחה. בתוך התפילה עלה בלבו רעיון: כל השנים התרוצצתי עם
אשתי בין כל כך הרבה רופאים, ואצל רופא כל בשר עדיין לא
בקרתי באמת...

פרץ האברך בתפילתו בבכי מר וזעק: ריבונו של עולם, אני

במשך השבוע מעל מאה ש"ח נכנס להגרלה של שתי שבתות, זכיה של כל צרכי שבת לשתי שבתות, ובדיוק עלינו בגורל. הגיע שליח עם עגלה גדולה ובה בשר ודגים ושימורים וכל מיני מטעמים בכמות של שתי שבתות.

לא עברו חמש דקות ונקישות נוספות בדלת. שכנים מהקומה הרביעית שבישלו כבר את כל השבת וקיבלו הודעה שעקב שמחה לא צפויה הם צריכים לנסוע לשבת מחוץ לעיר. קחו את האוכל בבקשה שלא יתקלקל, הם ביקשו. כל זה אירע בזמן שהוא התפלל לבורא עולם בשעה שכלו כל הקיצין...

(ח' כהנוביץ מוסף שבת קודש ערב חג הסוכות תשע"ה)

בגמ"ח וטיפול שיניים לאחד הילדים גמרו את המזומנים. ניסיתי לבקש כמה הלוואות מיידית, אף אחד לא יכול היה לתת. הרגשתי כי כלו כל הקיצין, אין לי צרכי שבת".

המשיך המלמד וסיפר בהתרגשות: "נכנסתי לחדרי, נעלתי את הדלת, החשכתי את האור והתחלתי לדבר עם אבא שבשמים: אני יודע שאין כוח אחר בעולם מבלעדך, כסף רק אתה יכול לתת. לי הכסף ולי הזהב נאום ד'. אני לא מתפעל מזה שאין לי, אתה בעל הבית על הפרנסה והכלכלה, ואין כוח אחר בעולם מבלעדך..." עשרים דקות שוחחתי עם בורא עולם, אחרי עשרים דקות יצאתי מהחדר. ואז הילדים מספרים לי כי שליח מהצרכניה הסמוכה לביתנו היה פה. היה מבצע בחודש האחרון, מי שקונה

אין שמחה כתורה

"כשאני חושב על הגלריה האדירה של גדולי ישראל שיישבו באולמי הענק בשרשרת אירועי הסיום, ועל כך שעלינו, מקהלת 'מלכות', מוטל יהיה לשיר ולנגן בפניהם - היש לך זכות גדולה מזאת?"

הרב פנחס ביכלר, המייסד והמנצח הנודע של מקהלת 'מלכות', בראיון נרגש ומלא ציפייה לקראת אירועי הסיום הגדולים של המחזור ה"ב של 'הדף היומי' כמיטב המסורת מבית 'דרשו'

יעקב א. לוסטיגמן

המחודדים יודע להעריך איזה מהם יהפוך ללהיט, איזה יישאר אתנו לאורך זמן ואיזה ייגנו אחר כבוד יומיים לאחר שיפורסם בפעם הראשונה...

"זה שיר שמבטא בצורה הטובה ביותר את ההתרגשות של עם ישראל עם מסיימי הש"ס", הוא אומר, "כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים", אלו מילים עם מסר כל כך חזק וברור. זה שיר מדהים שהולחן על ידי הרב יצחק ברי, ועובד על ידו יחד עם הרב יצחק קליין. יש בשיר הזה מסר כפול ומכופל, הוא גם פונה לעם ומחזק את ידיו להוסיף ולהרבות בלימוד התורה, הוא גם פונה מהעם כולו לרבבות נבחני 'דרשו' ואומר להם המשיכו ללמוד ולהיבחן, עם ישראל ניצב מאחוריהם, והוא גם פונה לגדולי התורה, אלו שזכו להרביץ תורה לעם ישראל כולו, ואנחנו מתפללים שבזכות התורה הקדושה ירבו ימיהם ויוסיפו להם שנות חיים, מתוך שיבה טובה ובריאות איתנה.

"אבל לדעתי יש כאן עוד מסר מאוד מאוד חזק. אני מתכוון לפנייה לארגון 'דרשו' עצמו. הארגון התורני הגדול בעולם, מעצמה של לימוד תורה בשלל מקצועות התורה, כמה ברכה מגיעה לארגון הזה! כמה איחולים עם ישראל מאחל לארגון ולעומדים בראשו. אשריהם שזכו לזכות את הרבים... אשריהם שזכו לחולל מהפכות של ממש בעם ישראל. הם הפכו את לימוד הדף היומי למשהו שיש להתכבד בו. לא רק בעלי בתים לומדים דף היומי. גם אברכים עמלי תורה, רבנים ומורי צדק, ראשי ישיבות ויושבי על מדין, כולם לומדים כיום דף היומי, כי הלימוד הזה הוא כבר לא

לקראת חצות הלילה, באולפן 'הטנור' בבני ברק. המקום עמוס לעייפה. שבעה מחברי מקהלת 'מלכות' מסיימים עוד יום של הקלטות, אימונים וחזרה נמרצת. האירוע המיוחד שלשמו הם נערכים זמן רב מראש, הוא סיום הש"ס הגדול, אותו יערוך עם ישראל בתחילת חודש טבת.

אירוע סיום, אמרנו?

היתה זו לשון המעטה כמובן. מדובר בשרשרת אירועי סיום עליהם תנצח במלוא העוז מקהלת 'מלכות', שסגרה זה מכבר הסכם עם הארגון התורני הגדול בעולם, 'דרשו', ותלווה את אירועי הסיום שיערוך הארגון בכל רחבי העולם. בדרום אפריקה, באנגליה, בארה"ב, בצרפת, בארגנטינה וגם בארץ הקודש כמובן. לקראת האירועים המיוחדים הללו הולחנו שירים מיוחדים, ובראשם הלהיט החדש 'כי בי ירבו ימיך', היוצא לאור ערב חג הסוכות, וצפוי ללוות את אירועי הסיום של 'דרשו' ושל הארגונים האחרים העוסקים בעידוד והפצת לימוד 'הדף היומי'.

שוחחנו איתם, עם מייסד המקהלה והמנצח הנודע הרב פנחס ביכלר, ועם יתר החברים שהיטיבו לבטא את גודל ההתרגשות והאחריות שהם נושאים על כתפיהם כבר משלב ההכנות הראשונות, ועד לאחר שיכבו האורות באולם בו יערוך האירוע האחרון בשרשרת אירועי הסיום, בבואנוס איירס שבארגנטינה.

"השיר החדש צפוי להיות להיט גדול מאוד", אומר הרב ביכלר שכבר הספיק לצבור לא מעט ניסיון עם שירים שונים, ובחושיו

רק לשבת בשיעור ולהקשיב אלא גם ללמוד עם חברותא, לשנן, לחזור ולבסוף גם להיבחן ואפילו לקבל מלגה".

אתה מדבר בהתרגשות גדולה כל כך, נראה שאתם מתרגשים להתכונן לאירועים היסטוריים בעלי משמעות כזאת גדולה לעם ישראל?

"זה באמת מאוד מרגש. אני חושב לרגע על הגלריה האדירה של גדולי ישראל מכל העדות והחוגים שישבו באולמי הענק בשרשרת אירועי הסיום, ועל כך שאנחנו, מקהלת 'מלכות' נצטרך להנעים את זמנם היקר כל כך, לשיר ולנגן בפניהם. היש לך זכות גדולה מזאת?"

"על אחת כמה וכמה כשבאולם ישבו גם למעלה מאלף נבחני 'קנין ש"ס של 'דרשו'. אברכים שהחליטו ביום מן הימים שהם רוצים לדעת את הש"ס כולו, ועמדו בהחלטה שלהם וממש בימים שלפני הסיום הגדול הם ייבחנו בבת אחת על הש"ס כולו, מתחילת מסכת ברכות ועד סוף סדר טהרות. זה עושה לי צמרמורת לחשוב על הזכות שנפלה בחלקי לשיר בפניהם ובפני כל כך הרבה אנשים המסיימים הש"ס!"

"למזלי אני לא לבד במערכה... יהיו אתי כל חברי מקהלת 'מלכות', שכל אחד מהם הוא בעל מנגן בזכות עצמו, ויהיו עוד בעלי מנגנים נודעים ובעלי קול ערב, כל אחד בשמו הטוב יבורך. בין היתר צפויים להשתתף הזמרים אהרלה סאמט, מוטי שטיינמץ, זנוויל ויינברגר שנמנה על 'כוחותינו' ומשמש כסולן קבוע של מקהלת 'מלכות', שלמה כהן, שרוליק אדלר ועוד."

"ועל צבאם ינצח המנצח הנודע ר' מונה רוזנבלום שילוה את האירועים כמנצח אורח, וזה כבוד גדול עבורנו לשיר ולנגן יחד אתו לכבוד התורה ולכבוד לומדיה."

"תהיה גם מצגת מאוד מאוד מיוחדת תחת הכותרת 'הנה ימים באים', עם לחן חדש ומפתיע על דברים של כ"ק אדמו"ר ה'אמרי אמת' מגור, שקורא לעם ישראל להצטרך ללימוד הדף היומי, עם קביעת התקנה ולקראת תחילת לימוד המחזור הראשון של הדף היומי".

אתם הרי אנשי מקצוע שעומדים לפני קהלים גדולים מאוד לפרנסתכם, במה שונה השתתפות באירוע הזה יותר ממאות האירועים שכבר השתתפתם והופעתם בהם?

"כמו שאמרתי, העובדה שגדולי ישראל וקהל עצום של תלמידי חכמים ישתתפו, הופכת את זה להרבה יותר מלחיץ מצד אחד, הרבה יותר תובעני. מצד שני, זאת גם הרגשה מאוד מיוחדת, הרגשה שנפלה בחלקנו זכות אדירה ואנחנו שמחים עליה מאוד מאוד."

"מעבר לכך יש כאן גם סוג של תעודת כבוד למקהלת 'מלכות'. זה לא סוד שאירועי 'דרשו' הפכו זה מכבר לשם דבר. הארגון הוכיח פעם אחר פעם שהאירועים שלו הם הבולטים והמדוברים ביותר. אין חולק על כך, והם תמיד לוקחים את אנשי המקצוע הטובים ביותר, אם זה אנשי הפקה, אם זה תזמורת ואם זה זמרים. "כש'דרשו' לוקח אותנו, הוא בעצם נותן לנו חותמת נוספת

שאומרת שהמקהלה שלנו היא הטובה ביותר, וזה לא מובן מאליו. כי בענף הזה של המוזיקה יש כל הזמן חידושים ושדרוגים, וכדי לשמור על המקום הראשון צריך לעבוד ולהזיע בלי סוף. לפעמים אנחנו בעצמנו כבר מפקפקים ומתמלאים 'קנאת סופרים', מנסים ללמוד גם מאחרים, והנה מגיע 'דרשו' ואומר לנו, אתם עדיין הטובים ביותר... זה מאוד משמח, מאוד מרגיע וגם נותן לנו קצת מושג כמה אנחנו צריכים להודות לקב"ה, שכל הכישורים והכשרונות שיש לאדם הם ממנו, ובלעדיו מה אנחנו שווים..."

"ההבדל הוא גם ברמת המחויבות. בכל אירוע שאנחנו משתתפים אנחנו נותנים את כל הנשמה, ומרגישים מחויבים באופן מוחלט. כשאדם עושה חתונה, זאת חתונה של פעם בחיים. זה יום שמחתם של החתן והכלה, של ההורים והמחותנים, ואנחנו יודעים שמוטלת עלינו אחריות כבדה שהם יהיו מרוצים ושמחים, שהאירוע יתנהל כמתוכנן ושבסייעתא דשמיא נצליח לשמח אותם."

"הפעם זה לא חתונה של זוג אחד, אלא אירוע עם עשרת אלפים חתנים!! האחריות גדולה כל כך! זה אירוע של עם ישראל כולו, כי גם מי שלא נוכחים באירוע הזה, שמחים בשמחת המסיימים ורוצים שהאירוע הזה יהיה מוצלח ושיהיה כבוד גדול לתורה, ללומדי התורה וכמובן גם לגדולי התורה והחסידות."

מה המסר שהיית רוצה להעביר לקראת סיום לציבור הקוראים?

"יש לי כל כך הרבה מה לומר, הרבה יותר ממסר אחד... "קודם כל אני קורא לכולם בואו והצטרפו. תראו כמה אנשים מסיימים את הדף היומי, למה אתם נשארים מאחור? למה יגרע חלקכם? בואו והצטרפו לרובות הלומדים. ב'דרשו' מקפידים לתת מענה מהיר ויעיל לכל נרשם, עונים בנפש חפצה וברוח טובה. למה אתם מחכים? התקשרו, בררו פרטים אודות מוקד הבחינה הקרוב לביתכם והצטרפו ללומדים הרבים. לא משנה בני כמה אתם, לא משנה מה הרקע התורני שלכם, במה אתם עובדים או איפה אתם לומדים, פשוט תתחילו יחד אתנו מחדש את מסכת ברכות, ובעז"ה תישארו אתנו עד סיום הש"ס הבא..."

"ויש לי עוד משהו חשוב לומר, אותו אני משתדל לומר מעל כל כמה אפשרית... בתקופה האחרונה אנחנו עדים לתופעה לא כל כך נעימה של הערצת אנשי זמר. זה קורה בעיקר אצל בחורים צעירים, אבל לא רק. רואים זמר או אורגניסט מוכשר ופשוט מתמלאים הערצה."

"רבותי, אני רוצה לומר לכם שאין מה להעריץ במי שיודע לשיר. אפשר ליהנות מהשירה שלו, אפשר לאהוב דווקא את השירים שלו, זה בסדר וזה לגיטימי, אבל אין צורך להעריץ אותו ובוודאי שלא להתחיל לחקות את מעשיו. זה שהוא שר יפה, לא אומר בהכרח שיראת השמים שלו מושלמת, ואני מדבר גם על עצמי כמובן. אנחנו בסך הכל עושים את העבודה שלנו, אנו שמחים שאתם אוהבים אותה, תגידו יפה תודה רבה, תחמיאו לנו, תשבחו אותנו, אבל אל תעריצו..."

"בואו לסיום של 'דרשו' ותראו את מי צריך להעריץ. אני לא

מישהו ששווה לזכור אותו, שווה לדבר עליו, להעריך אותו על כך. "ומי שזוכה ללמוד 'דף היומי', אני ממליץ מאוד לערוך סיומי מסכת בבית. תשקיעו בזה, תבשלו קצת, תביאו חברים ותחגגו את הסיום. הילדים מרגישים את השמחה, הם זוכרים שרק לפני שלושה חודשים כבר היה סיום בבית והנה עכשיו יש עוד אחד, כי אבא לומד דף היומי ומסיים מסכת אחרי מסכת. זה משרה בבית אווירה של הערכה לתורה, ללימוד התורה. אני ניסיתי את זה אצלי בבית וראיתי נפלאות ביחס של הילדים ללימוד ולתורה בכלל.

"עכשיו, כשאנחנו נערכים לסיום הש"ס הגדול, הילדים שלי רוצים גם הם להשתתף. הם ביקשו ממני שאדאג לכרטיסים עבורם. למה? לא כי הם רוצים לראות את הזמר הזה או את התזמורת ההיא, ואפילו לא כי הם רוצים לראות את מקהלת 'מלכות'. הם רוצים לראות את גדולי התורה והחסידות. זה מה שמעניין אותם, וזה גם מה שכל כך מרגש אותנו, חברי המקהלה, שנזכה לשיר בפניהם של גדולי התורה והחסידות".

שרים מתוך הלב: באירוע הזה הם לא יהיו רק מהצד של המשמחים, אלא גם מהצד של השמחים - חברי מקהלת 'מלכות' מספרים על החלק האישי שלהם בשמחה הגדולה הצפויה אי"ה

הרלוונטיות, איך מחזיקים את השופר, כמה צריך לתקוע, מי חייב לשמוע, מי צריך לברך התקוע או השומע ועוד ועוד. היום זה שונה, אני פותח משנה ברורה, לומד היטב את ההלכות הללו ומגיע לתקיעת שופר עם ידע שמאפשר לי לקיים את המצווה כהלכתה בכל פרטיה ודקדוקיה.

הרב ישראל פולק

גם אני לומד 'דף היומי'. זכיתי להימנות על כל אותם רבבות ישראל שלומדים מדי יום דף גמרא, ואני רוצה לומר למי שעוד לא זכה לכך, שמדובר בחוויה מדהימה, כשאתה רואה דף ועוד דף נצברים יחד ומגיעים למסכת, סדר, וכעת הש"ס כולו.

ועוד 'טיפ' אחד קטן ללומדי הדף היומי. זה רלוונטי יותר בימות החורף, אבל גם בקיץ כדאי להתאמץ ולנסות. אני תמיד משתדל ללמוד את הדף של שבת דווקא במוצאי שבת, אחרי הבדלה. זה פשוט תענוג לפתוח כך את השבוע, והשבוע כולו נראה אחרת לגמרי אם פתחת אותו עם דף גמרא. מניסיון!!

הרב יעקב לוינגר

זכיתי ללמוד דף היומי, והסיום הקרב אכן מהווה ציון דרך חשוב במיוחד עבור כל לומדי הדף היומי, אלו שהצטרפו באמצע המחזור, וביתר שאת עבור אלו שהתחילו מתחילת המחזור וכעת מסיימים את הש"ס כולו בפעם הראשונה, השניה או החמישית והשישית... בנוסף זכיתי ללמוד ולהיבחן על חלק מהלכות שבת במסגרת

מדבר על גדולי התורה שכמובן ראויים להערצה מקסימלית, אלא כל אברך מן השורה, כמוני וכמוכם, שפשוט החליטו להיכנס לעניין ולמדו את הש"ס כולו, נבחנים עליו בבת אחת. זה מדהים! זה ראוי להערצה!!

"ויש לי מסר חשוב להורים. אני רוצה לומר לכם שאני מבלה את ימי בין אנשי זמר, כולם בתחום חברים שלי. אנחנו עובדים ביחד ונפגשים לעיתים תכופות. אני רוצה לומר לכם שמעולם, אבל מעולם לא הצבעתי לילדים שלי על מישהו ואמרתי להם: 'אתם רואים, זה הזמר יעקב יענקלביץ', או 'זה האורגניסט הנודע יענקל יעקבוביץ'. אם אני מצביע על מישהו ומזכיר את שמו בהערכה, זה רק על אברך תלמיד חכם. אני אומר לילד שלי: 'אתה רואה, הוא קוראים לו מאיר, בישיבה למדתי אתו והוא היה הבחור הכי טוב. היום הוא מורה הוראה בקהילה פלונית'.

"המסר העקיף הזה חודר חזק מאוד ללב הילד. הוא לא ירוויח כלום מכך שהוא יכיר את האורגניסט הזה או הזמר ההוא, אבל הוא ירוויח הרבה מאוד מזה שהוא ילמד שיהודי תלמיד חכם זה

הרב פנחס ביכלר

את הבוקר שלי אני פותח בכל יום בשיעורי הידוע והמפורסם של הג"ר אברהם אייזנבך בביתר עילית. זה התחיל לאחר שזכיתי להשתתף בסיום הש"ס במחזור הקודם, והחלטתי שבסיום הזה אגיע כאחד ממסיימי הש"ס, ולא רק כמי שבא להנעים בשירה ובזמרה לאנשים אחרים שלמדו מה שאני לא זכיתי ללמוד.

ההרגשה הזאת התחזקה אצלי לאורך השנים, כשזכיתי להשתתף עם מקהלת 'מלכות' בכמה וכמה מהאירועים הגדולים של 'דרשו', ואמרתי לעצמי: "למה נגרע?", למה כל כך הרבה יהודים מסוגלים ורק אני צריך להישאר מאחור?

הפעם בעז"ה אחגוג את סיום הש"ס כאחד מחתני השמחה, ולא רק כמישהו חיצוני שבא לשמח אותם ביום שמחתם.

הרב יואל דוידוביץ

אחרי שזכינו לשיר בסיום הגדול של המחזור הראשון של 'הדף היומי בהלכה', שנערך על ידי 'דרשו', גמלה בליבי החלטה להתחיל ללמוד הלכה בקביעות באופן יומיומי. אודה על האמת, שבינתיים אני לא לומד בקצב של 'דרשו', ויש לי מסלול לימוד שונה שאותו אני קובע לפי החגים והמועדים, כשבין לבין לומדים הלכות יומיומיות.

ההרגשה אחרת לגמרי. לדעת הלכה, לדעת למה אני עושה כך ולא כך, מתי מותר ומתי אסור, מה ראוי לעשות ומה לא ראוי. כך למשל בראש השנה אני צריך לתקוע בשופר. בעבר הייתי צריך לגשת לפני כן לרב ולשאל אותו את כל השאלות

מכולם. מי שמתמקד רק במקום שבו הוא מצליח, מכבד בעיקר את עצמו...

אני משתדל לחיות לפי התובנה הזאת, וזה לא תמיד קל, אבל קביעת עיתים כמשמעותה היא שהעת קבועה ללימוד ושום דבר לא יזיז אותנו מהקביעות הזאת. גם אנשים שעובדים אתי ומזמינים אותנו להקלטות באולפנים וכדו', יודעים שלפני 12 בצהרים אי אפשר לדבר איתי, כי עד אז אני לומד עם חברותא ב"ה, ואני מקווה שהקב"ה יתן לי כח ויכולת להמשיך בקביעות הזאת ואף להוסיף עליה כהנה וכהנה.

הרב מיכאל ויינברגר

זכיתי לקבוע עיתים בלימוד 'דף היומי בהלכה', לאחר שהשתתפתי בסיום הגדול של סוף המחזור הראשון של 'הדף היומי' בהלכה.

מה אומר ומה אדבר, כזה מעמד של כבוד התורה, זה לא עניין של מה בכך, וזה באמת דיבר ללב והשפיע עלינו בצורה מיוחדת. יצאתי משם עם הרגשה שאני חייב להצטרף לדבר העצום הזה, וב"ה בכח הרבים הצלחתי להתמיד בלימוד הזה.

אני חושב שהשתתפות שלנו באירועים כאלו היא באמת זכות גדולה שנפלה בחלקנו. לפעמים אני צובט את עצמי ולא מאמין שזכיתי ככה להנעים את זמנם של כל כך הרבה תלמידי חכמים, לעורר אותם בשיר מרטיט ונוגע ללב, או להקפיץ אותם ולהביא אותם לריקוד שמח שמעלה אותם טפח וטפחיים מעל הקרקע.

כשאני מחובר לשמחה הזאת כאחד שלומד בקביעות וכל כך שמח לסיים עוד סימן ועוד כרך במשנה ברורה, אני חושב שזה תורם גם ליכולות המקצועיות שלי ושל כל חבריי למקהלת 'מלכות'.

תוכנית 'הדף היומי בהלכה' של 'דרשו', ואני רוצה לומר שהיו אלו ימים נפלאים, ואני שואף לחזור ללימוד הזה בעזרת ה'. באחרונה התחילו חלק ה' של המשנה ברורה, ואני חושב לקפוץ על העגלה ולהצטרף ללומדים, גם אם קצת באיחור.

במיוחד אני נהנה ללמוד משנה ברורה עם 'ביאורים ומוספים' של 'דרשו'. זה מוסיף המון המון ללימוד, ומאפשר ללומד לפשט את ההלכה וללמוד אותה בצורה מעשית ומותאמת לסגנון החיים שלנו.

הרב נחמן טסלר

קביעת עיתים היא חובה ברורה שכל יהודי שומר תורה ומצוות צריך לדעת שאי אפשר להתחמק ממנה. לכולנו יש תקופות טובות יותר וכאלו שהן פחות טובות, אבל קביעת העיתים זה עוגן שמחזיק אותנו בכל מצב. אני באופן אישי עברתי כמה מסלולים שונים של קביעת עיתים, וכעת עם תחילת לימוד חלק ה' של המשנה ברורה במסגרת 'הדף היומי בהלכה' של 'דרשו', הצטרפתי לרבבות הלומדים.

בתחילה זה היה לי קצת מוזר ללמוד הלכות פסח בחודש אלול ותשרי, אבל לאט לאט אני נכנס לאווירה של פסח ואני מתחיל לחשוש שזה ייראה לי קצת מוזר לשבת בסוכה בזמן שאני עסוק כל היום בחמץ ומצה...

הרב יוסף ויינברגר

המעלה הגדולה שיש לאדם שיכול לשיר ולשמח אנשים היא, שהוא זוכה לקיים את מה שאמרו 'כבד את ה' מגרונך', וזה נמדד לדעתי לפי המאמצים שהוא עושה לכבד את ה' בתחומי החיים האחרים. במקום שבו הוא לא בהכרח מיוחד ומצליח יותר

עניינא דיומא

**"באתי להקביל את פני הרב ברגל", השיב האברך.
"כבר קיימת את המצוה", אמר מרן שליט"א,
הושיט את ידו בחיזוק וסגר את הדלת...**

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א במאמר מקיף ומרתק על המצוה להקביל פני רבו ברגל

מגדולי דורינו. הגאון שליט"א פתח את הדלת ושאל את האברך למבוקשו.

"באתי להקביל את פני הרב ברגל", השיב האברך.

"כבר קיימת את המצוה", אמר אותו גדול בתורה, הושיט את

ידו בחיזוק וסגר את הדלת...

סיפר מרן רבי שלמה זלמן אורבך זצ"ל: "ישבתי בסוכתו של מורי ורבי, רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ראש ישיבת 'עץ חיים' ומחבר ספרי 'אבן האזל', והנה נכנס לסוכה הגה"צ רבי לייב חסמן זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת חברון. רבי לייב רצה לקיים מצוות 'מקביל פני רבו ברגל'. הוא התיישב למספר שניות לפני רבי איסר זלמן, אמר 'חג שמח' ויצא החוצה..."

האגדה מספרת שאברך אחד נקש על דלת ביתו של אחד

וחדש ובמועדים יש בהם תוספת קדושה, שהרי יש בו קרבן מוסף, לכן יש מצוה לקבל פני רבו, שגם על הרב ניתוסף אז שפע להשפיע על תלמידו".

למדנו מדבריו שהקבלת פני הרב ברגל נועדה כדי לקבל שפע מהרב. (הנודע ביהודה כתב בהמשך תשובתו כי בזמן הזה, שאין בית המקדש קיים, אין חיוב להקביל את פני רבו ברגל כדי שלא יהיה כבוד רבו גדול מכבוד השכינה, אשר אנו לא באים לבקר בהיכלה בזמן הרגל. מדבריו עולה שאכן חיוב הקבלת פני הרב הוא כדי לספוג שפע ממנו. אך מכיון והרב מתכבד בכך, יש בדבר גם משום כבוד הרב. ובוזה אנו מראים שכבוד הרב והשפעותיו עדיפות לנו על כבוד השכינה, וההשפעות שאנו יכולים לספוג מעליה אל מקום הכותל המערבי, שהשכינה לא זזה משם לעולם, וכפי שכתב הנודע ביהודה בהמשך דבריו שם. הנושא ארוך, וראו בספרי 'ויאמר שמואל' בענין).

מדברי הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה ה, ז) נראה שסבר שחיוב זה הוא מדיני כבודו של הרב. הרמב"ם הביא חיוב זה של הקבלת פני הרב ברגל כחלק מפרק ההלכות העוסקות כולם בהלכות כבוד רבו.

הפני יהושע שואל, מדוע האשה השונמית היתה צריכה לראות פני אלישע בחדש ושבת, והרי נשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמן?

ומתרץ הפני יהושע שמצוה זו היא מצוה תמידית, ובאמת על התלמיד להקביל את פני רבו בכל שעה, אלא שאי אפשר לעשות זאת משום ביטול מלאכה, כפי שנלמד מהפסוק "אפס לא יהיה בך אביון", שאדם צריך לעסוק בפרנסתו, ורק בזמן שהעם בטל ממלאכה צריך ללכת אל הרב. וכתב הפני יהושע: "ואמנם מעיקר הדין אף בנשים לא שייך כלל דין זה, כיון דנשים אינם חייבות בתלמוד תורה. אך כיון שהפסוק נכתב על השונמית, שהלכה לאלישע שהיה נביא והיתה תדיר אצלו והכירה במעשיו שהיה איש קדוש, לכן הצריכה לילך להקביל פניו".

למדנו מדבריו שיסוד חיוב הקבלת פני רבו ברגל הוא משום מצוות תלמוד תורה, שאדם המצוי אצל רבו יחכים מתורתו ומהנהגות גדולה שימושה יותר מלימודה שלו.

גם הפרי מגדים כתב שמצוה להקביל פני רבו "שמא ישמע ממנו איזה דבר תורה". וכן המשנה ברורה העתיק את דבריו וכתב: "אף בחול ישנה מצוה להקביל פני רבו, שאף שאין חיוב להקביל את פניו בחול, מכל מקום ישנה מצוה, שמא ישמע ממנו איזה דבר תורה".

נמצאנו למדים שישנם שלושה גדרים וטעמים בחיוב קבלת פני הרב: (א) משום כבוד הרב. (ב) מדין מצוות תלמוד תורה. (ג) כדי לקבל השפעות מרוממות הרב. לכאורה, ישנן השלכות הלכתיות, העולות מתוך טעמי המצוה.

האם ראש הישיבה יכול למחול על המצווה, לוותר עליה ולהודיע לתלמידיו שלא יבקרוהו בסוכתו?

לכאורה, לפי טעם הרמב"ם שהקבלת פני הרב הוא משום

לראש ישיבת 'שער הגמרא' ישנם מאות תלמידים, שמגיעים לסוכתו בכל שנה באדיקות. בערב חג סוכות אחד החליט ראש הישיבה שאת חג הסוכות הקרוב הוא מקדיש אך ורק לחוג משפחתו הקרוב, בניו ונכדיו הרבים. בישיבה נתלתה מודעה ובה הודיע ראש הישיבה שהפעם הוא מוחל על קיום מצות 'מקביל פני רבו ברגל' ומבקשים מהציבור לא להגיע.

מה דעתכם, האם ראש הישיבה יכול למחול על המצווה ולוותר עליה?

גברת כהן רוצה בכל מאודה לקיים את מצות הקבלת פני הרב. היא ובעלה מתייעצים בכל השנה עם הרב לוי והיא רוצה לדעת: האם אשה בכלל דין הקבלת פני הרב?

ובכלל, באיזה אופן צריך לקבל פני הרב? האם מחובת המצוה לשמוע ממנו דברי תורה בזמן הקבלת פניו? האם החיוב הוא להקביל דוקא פני רבו המובהק? האם אפשר לקיים מצוה זו בזמן "תוספת יום טוב" בשעה שהרב עדיין לא קיבל על עצמו את יום טוב?

כל דבר טוב מתחיל, כמובן, מהגמרא הקדושה והאהובה שלנו. הגמרא במסכת ראש השנה (טז, ב) אומרת: "אמר ר' יצחק, חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, שנאמר "מדוע וכו' לא חדש ולא שבת" וגו', מכלל דבחדש ושבת איבעי ליה למיזל, עכ"ל.

כוונת הגמרא היא לסיפור באשה השונמית, שבנה נפטר והיא אצה רצה אל אלישע הנביא. בעלה אמר לה: "מדוע אתי אַתְּ הַלֶּכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שֶׁבֶת". האשה השונמית הלכה בקביעות להקביל את פניו של איש האלוקים אלישע, ומכאן דורשים חכמינו שישנה חובה להקביל את פני הרב בחג.

הריטב"א תמה: אם בעלה של השונמית שאלה מדוע היא הולכת לאלישע, והרי לא שבת היום ולא חודש, אם כן, משמעות הדבר שאשתו הקבילה את פני אלישע בשבתות ובראשי חודשים, ומדוע אמר רבי יצחק שצריך להגיע אל הרב בחג?

ומתרץ הריטב"א: "רבי יצחק תפס קצה האחרון, כי הקבלה היא בכל תלמיד כפי קירובו לרבו, שאם הוא בעיר, הוא חייב לראותו בכל יום, ואם הרב הוא מחוץ לעיר במקום קרוב, צריך לבקר פעם אחת בשבוע או בחודש, וזהו שאמר "מדוע את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת יש משעה שראית אותו, ואם הוא במקום רחוק יש לך לראותו פעם אחת ברגל", ולא הוצרך רבי יצחק להזהיר אלא למי שרבו נמצא במקום רחוק שלא יתעצל לראותו, ושבת כולל גם יום טוב".

נמצא לדברי הריטב"א (וכך סובר גם רבנו חננאל), שהבני ברקים והירושלמים צריכים לבקר את גדולי הדור שבעירם כל יום, ורק אלו שמתגוררים רחוק יותר, צריכים לראות את פניהם בראש חודש או בחגים.

מדוע צריך לבקר את הרב?

מדוע צריך לבקר את הרב במועדים ובימים טובים? מה הענין בזה?

רבינו ה'נודע ביהודה' (תניינא או"ח צ"ד) מסביר, ש"בשבת

פני רבו יותר מקבלת פני השכינה, כפי הנאמר במסכת קידושין (דף לג ב) ש"לא יהיה כבוד רבו מרובה מכבוד שמים". בזמן המקדש, שהיתה מצוה של ראיית פנים בעזרה, אז נוהגת גם מצות קבלת פני רבו ברגל, אבל בזמן הזה שאין בית המקדש ולא מקריבים קרבן הקרבת החגיגה, ואי אפשר לקבל פני השכינה, שוב אין מצוה של קבלת פני רבו, כדי שלא יהיה כבוד רבו מרובה מכבוד שמים. ור' יצחק שאמר שחייב אדם להקביל פני רבו ברגל, דיבר רק על הזמן שבית המקדש היה קיים, וכן לעתיד כשיבנה המקדש, אבל בימינו, כל עוד לא נבנה בית המקדש, לא חייבים בקבלת פני הרב. והרמב"ם שהביא אף ההלכות שנהגו בזמן המקדש, הביא גם מצות קבלת פני רבו ברגל, אבל הטור והשולחן ערוך, המביאים רק מה שנוהג בזמן הזה, השמיטו את מצות קבלת פני רבו.

רבים מהאחרונים הקשו בעוז על דברי הנודע ביהודה, והוכיחו ממקומות רבים בגמרא, בהם נראה שהתלמידים הלכו להקביל את פני רבם בחג. המלבי"ם סבור שאדרבה, כעת כשאין בית מקדש ולא מקבילים את פני השכינה בבית המקדש, ישנו חיוב כפול ומכופל לראות ולהקביל את פני הרב.

כדאי לקרוא את דבריו המעניינים של המלבי"ם, הכותב כך: "מדוע את הולכת אליו היום לא חודש ולא שבת". כי היה מנהגם ללכת אל איש האלוקים בחודש ובשבת, שכמו שצוה ה' על העליה ברגל ללמד שם דרכי ה' מפי הכהנים ולהמשיך עליו שפע קדושה מהשוכן בבית הנבחר, והיה מן הראוי שיעלו גם בחודש ושבת וכמו שיהיה לעתיד לבא, שכתוב: "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות", רק שבזמן הזה, שהוא דבר שאי אפשר, היו הולכים בחדש ושבת אצל הנביא שעליו ה' שוכן כדוגמת שישכון במקדש א-ל, וממנו ילמדו דרכי ה' ויקבלו שפע קדושה וברכה, ובמועד היו עולים לרגל למקדש הגדול, ולכן הזכיר רק חודש ושבת לבד. וחז"ל הוציאו מזה שחייב אדם לקבל פני רבו ברגל, כי בזמן הזה שאין בית המקדש, תהיה קבלת פני רבו במקום עליה לרגל. והגם שבחדש ושבת אין חיוב כיון שאין בו חיוב עליה לרגל, אך במועד יש חיוב בדבר, כיון שהתחייב לעלות לרגל, ומפסוק הזה למדנו שקבלת פני הרב הוא כמקבל פני שכינה במקדש".

בספרי 'ויאמר שמואל', חידשתי שאפילו אם אכן אין צריך להקביל פני רבו ברגל, חוץ מגדול הדור ונשיאו, משום שאם צריך להקביל את פני הרב בחג משום כבוד רבו, זהו דוקא ברב מובהק, ובימינו כמעט ואין בנמצא אדם שלימד אותו רב מובהק שרוב תורתו ממנו. ואם נאמר שטעם המצוה הוא משום מצות תלמוד תורה, שהרב יוסיף לו בתורה. נראה שזה היה דוקא בזמן חז"ל, בהם הרב היה מוסר התורה והיה אפשר לשמוע משמועותיו דברי הלכה חדשים וחשובים, שלא נדפסו עד כה, כיון שבזמננו היה אסור להדפיס ולכתוב התורה שבעל פה, עד שבא רבינו יהודה הנשיא והתיר זאת. וחלק ממסירת התורה נעוצה היתה בהסתופפות בהיכלי הרבנים ובשמיעת האוזן לדבריהם. אך

כבוד הרב, אם כן רב שמחל על כבודו כבודו מחול, ומחילתו תעזור לו לסגור את סוכתו בפני המבקרים הרבים. אך לטעמים האחרים, של תלמוד תורה והשפעת הרב, מנין שמותר לרב שלא ללמד את הרוצים לקבל ממנו חכמה והשפעות טובות?!

כמו כן, אם עניין הקבלת פני הרב הוא כדי לזכות ולקבל ממנו השפעות רוחניות, אזי גם אשה שאינה מחויבת במצות תלמוד תורה היא בכלל זה, והנה, הבה ונארגן נסיעות נשים לביקורי חג בסוכותיהם של גדולי התורה והיראה...

עוד הבדל משמעותי ישנו בין הטעמים. הנודע ביהודה עצמו סובר שבזמן הזה, כשבית המקדש נחרב, לא חייבים להקביל את פני הרב בחג. לדעתו, לא ראוי שכבוד הרב שבאים לקבל פניו, יהיה גדול מכבוד השכינה, שלא באים לקבל פניה במקום המקדש. טעמו זה שייך לכאורה דוקא אם מטרת ההקבלה היא לכבד את הרב או לקבל השפעות רוחניות ממנו, שבזה הוא שייך גם במקום המקדש. אך אם זאת מצות תלמוד תורה, לבוא ולשמע מהרב דברי תורה, הרי פשוט שצריך ללכת להשתלם בתורה מרבו גם בימינו, ומצות תלמוד תורה אינה קשורה לבניין בית המקדש.

דבר נוסף, אם צריך להקביל את פני הרב כדי לשמוע ממנו דברי תורה, אם כן עלינו להגיע לרב ולשים את אוזנינו כאפרכסת ולשמע ממנו דברי תורה. אך אם תועלתו לכבד הרב או לקבל השפעתו, יתכן ומספיק ביקור חטוף ואמירת "חג שמח" בלבד. ואכן, כפי שקראנו בתחילת המאמר, סברו גדולי ישראל, וכך סבר גם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שמספיק לבקר את הרב לרגע אחד, לכבדו בעצם בואנו ולהיפרד ממנו בברכה ובשלום...

הגאון רבי בצלאל שטרן זצ"ל בספרו הנודע בשו"ת בצל החכמה, הביא את דברי הספר חסידים שכתב: "חייב אדם ללמוד לבנותיו את המצוות וכו' כדי לעשות ולהיזהר במצוות וכו', והשונמית הולכת ושומעת הדרשה מפי אלישע, שהרי אמר מדוע את הולכת אליו היום, לא שבת מכלל דבחדש ושבת הולכת". כתב על כך הגר"ב שטרן זצ"ל שמדברי הספר חסידים אנו למדים שחיוב זה הוא משום לימוד ההלכות. הוא הסמיך על כך את דברי חז"ל במסכת מגילה שמשם תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין בענינו של יום, הלכות פסח בפסח בעצרת. והיינו להודיע חוקים ותורות. וציין להעמק שאלה שכתב כך, וכדבריו אלו כתב גם הרבי מצאנז זצ"ל בשו"ת דברי יציב. ומנגד ציין לדברי רש"י (חגיגה ג, א ד"ה להקביל) שכתב: "יום טוב היה וחייב אדם לכבד רבו בהקבלת פניו", עכ"ל. הרי שסבר רש"י שחיוב זה הינו מדין כבוד רבו, ולא כדי ללמוד תורה מהרב בשעת הביקור.

האם צריך לבקר בימינו את הרב שלנו?

הנודע ביהודה (או"ח צ"ד) הביא את שאלת הגאון רבי יהושע ברלין זצ"ל שהקשה מדוע הטור והשולחן ערוך השמיטו את החיוב להקביל פני רבו ברגל.

תירץ הנודע ביהודה שמצות קבלת פני רבו ברגל היא כמו מצות קבלת פני השכינה ברגל, אך אי אפשר לחייב אותנו בקבלת

להקביל את פני הרב כדי ללמוד ממנו תורה, אם כן הרי כל יהודי מחויב ללמד אחרים תורה. ואמר הגר"ח: "שילכו לרבנים אחרים". שאלתיו עוד מספר שאלות בענין, וכשסיימתי וקיבלתי תשובות אמר לי מרן שליט"א, ששמע בשם החתם סופר לתרץ על הקושיה הנודעת מדוע אמר בעלה של השונמית "לא חדש ולא שבת" ולא אמר "לא רגל", וכן כיצד הוכיחו מהאשה השונמית על הקבלת פני הרב ולא על שבת. ואמר הגר"ח שאומרים שהחתם סופר השיב על כך, שמאחר שאשה אינה יכולה להגיע אל הרב יחד עם האנשים, משום חשש עירבוביה עם הגברים, לכן היתה האשה מגיעה אליו רק בחדש ושבת, שאז האנשים אינם נמצאים, שהרי הגברים באים לבקר את הרב רק בחג... ועניתי ואמרתי לרבינו שליט"א ששמעתי תירוץ זה בשם הרבי ר' העשל ז"ל.

והנה עוד שני טעמים יפים למצוה זו: בספר עיון יעקב על העין יעקב כתב, שטעם מצות הקבלת פני הרב ברגל הוא מדין דקבלת פני רבו כקבלת פני השכינה. ובספר שפתי חכמים כתב שהוא משום שמחת יום טוב. שהרב שמח לראות פני תלמידו, והתלמיד שמח לראות פני הרב, וכאשר שניהם משוחחים בדברי תורה ואין שמחה כהתרת הספיקות, הרי אין שמחת חג גדולה מזו...

היום שהתורה ניתנה להיכתב וכל דבר, הקטן והגדול, כבר נפסק והובא בספרים, ורק צריך לבוא לחפשם ולעיין בהם. לכן אין צריך להקביל פני הרב ברגל. וגם לענין קבלת השפעה מהרב בזמן המועד אולי כיום, בעוונותינו הרבים, מי יאמר שהוא מקבל השפעות ומי יאמר אמסור השפעותי לתלמידי. ואולי לכן השמיטו הטור והשולחן ערוך את המצוה זו.

הגר"ח קניבסקי: "וכי האשה השונמית דיברה בלימוד עם אלישע?"

בחול המועד סוכות תשס"ה זכיתי להקביל פני מורי ורבי הגר"ח קניבסקי שליט"א בסוכתו. כידוע, מגיעים מאות אנשים בכל יום לר' חיים, ומרן שליט"א יושב בסוכתו ומקבל את כולם בסבר פנים יפות. שאלתי האם יוצאים ידי חובת מצוה זו בברכת "חג שמח", וללא שמיעת דברי תורה, ואמרתי לרבינו שליט"א שלדעתי תלוי הדבר בטעמי מצוה זו, כפי שכתבנו. הגיב מרן שליט"א ואמר: "וכי האשה השונמית דיברה בלימוד עם אלישע?... הלא בודאי שבאה רק לומר "אָ גוט יום-טוב" ותו לא..."

שאלתי האם רב יכול למחול שלא יקבילו פניו, והשיב הגר"ח: "מסתבר שאי אפשר להכריחו לקבל אנשים. וכי הרב חייב לקבל את כל המגיעים אליו?" הוספתי לשאול שאם נאמר שצריך

ממעייני הישועה

"ואיך אחזיר להם טובה?" שאל מרן זצ"ל את הרבנית ע"ה לאחר שהסוכה עמדה על תילה. הרבנית השיבה כי בין בוני הסוכה ישנם בחורים בוגרים שטרם מצאו את זיווגם. "תוכל לתת להם ברכה", הציעה...

מסורת של ישועות: סיפורי המופת שנקשרו סביב מלאכת בניית סוכתו של מרן הגרא"מ שך זצ"ל

פרק בנית הסוכה וקישוטה קובע לו מקום מיוחד בקורות ימיו של רבנו הגדול זצוק"ל. רבות נכתב ונאמר על אותם אלו שעסקו במלאכת הכנת הסוכה, ואשר נושעו מברכתו של מרן זצוק"ל, אשר הייתה ביטוי להכרת טובתו העמוקה לכל מי שהשתתף בהכנה.

יחיד ומיוחד היה מרן זצוק"ל בהקפדתו שלא ליהנות משרותיהם של האחרים, והרי היה מטריח עצמו למרות ישישותו הכבדה לחפש משך זמן ארוך את הרמב"ם או את הרשב"א על מסכת סוכה ובלבד שלא לבקש זאת מקטן שבקטני תלמידים. אפשר לומר כי ממש סלד מהטרחתו של האחר ומהשתמשותו בשירותיו של הזולת. יצאה מכלל זה מלאכת בנייתה של הסוכה, ולו מהסיבה הפשוטה שעניין זה היה למעלה מכוחותיו הדלים, אך גם אז ביקש לשלם בהכרת טובתו ובתודתו הכנה. והתשלום - ישועותיהם של אלה אשר נושעו על ידו - היה ביד נדיבה ורחבה הפונים נושעו, מי במוקדם ומי במאוחר.

בהזדמנות מסוימת הביע מרן הסטייפלר זצוק"ל את דעתו באשר לסיפורים שנקשרו סביב מלאכת בנית סוכתו של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצוק"ל.

היה זה כשנכנס לחדרו נכדו של מרן זצוק"ל הרב חיים ברגמן שליט"א. "האם אתה יודע מי היה כאן זה עתה?" שאלו מרן הסטייפלר מיד כשנכנס, ומיד הוסיף: "ממש רגע לפני שנכנסת יצא מכאן חתן מבוגר שעבר הרבה קשיים, שעזר השנה לראש הישיבה בהקמת הסוכה. הוא זכה לברכה, וכבר בחורף מצא את זווגו".

אחד הנוכחים העז ושאל: "האמנם ניתן לומר כזאת ולהאמין בדברים כאלה?"

"בוודאי", השיב מרן הסטייפלר זצוק"ל, "והלא הוא כח התורה, הוא אשר יודע את התורה בכל היקפה ובכל עיונה, הוא הרי התורה בעצמה, ולא יפלא אם יש לו את הכח לכך".

אחד מתלמידי הקרובים אשר עקב אחרי הענין מספר לנו: רובם ככולם התארכו באותה שנה. יחידים חזרו אל מרן ראש הישיבה זצוק"ל שוב בערב חג הסוכות של השנה הבאה. ומדובר במאות בני ובנות ישראל בכל שנה. וכך הפך 'התשלום' למטרה לכשעצמה. מלאכת ההכנה אשר הייתה מלכתחילה נושא בקשתו של מרן זצוק"ל, הפכה למשהו המבוקש ע"י כל מי שביקש להיוושע למציאת זיווג הגון או לבקשת זרע של קיימא. הם ביקשו לעזור כדי להיוושע, לתת כדי להתברך מפי מרן זצוק"ל, עד שהכל ידעו: מי שהגיע לפרקו ולא מצא את זיווגו, נפנה לעזור בסוכתו של מרן זצוק"ל.

למסורת בנית הסוכה בביתו של מרן זצוק"ל שורשים עוד בתקופת מגוריו בירושלים. הייתה זו לפי הנראה יוזמתה של רעייתו הרבנית ע"ה, אשר דאגה כי בחורים משיבת חברון יעזרו בבנייתה של הסוכה.

"ואיך אחזיר להם טובה?" שאל מרן זצוק"ל את רעייתו הרבנית ע"ה לאחר שהסוכה עמדה על תלה ומבע של שביעות רצון והכרת טובה על פניו. הרבנית השיבה כי בין הבונים מצויים כמה 'אלטרערס', בחורים בוגרים שהגיעו לפרקם ואשר טרם מצאו את מנוחתם. "תוכל לתת להם ברכה", הציעה הרבנית.

הרעיון נשא חן בעיני מרן זצוק"ל. אפשר שהוא עצמו לא הכיר בכוחו, לא ידע עד כמה מתחשבים לעילא ולעילא בברכותיו, אך עובדה היא שהמתברכים באו עוד באותה שנה בברית אירוסין. הוא רבנו הגדול זצוק"ל תלה את ההצלחה בכבודה של הרבנית. משך כל ימיו זקף את התגשמות ברכותיו לזכותה של הרבנית ע"ה. את הסוכה בנו מיד במוצאי יום הכיפורים. לא חיכו למועד מאוחר יותר. כך היה רצונו של מרן זצוק"ל. עוד בליל מוצאי הצום נגמרה מלאכת בנייתה של הסוכה, וכבר למחרת היו העוסקים הקבועים בעלי החזקה עוסקים בתלייתם של הקישוטים. כבר אז, למחרת בבוקר, היה מבקש מרן זצוק"ל כי המפה תהיה על השולחן. כך ביום י"א בתשרי מפת השולחן כבר הייתה פרושה על השולחן, גם המפית המכסה את החלות ציפתה לרגע שבו יוכנסו החלות תחתיה, כמו ערב יום טוב.

כשהסוכה היתה מוכנה, בא מרן זצוק"ל לראות ולהתרשם. הייתה זו עת רצון נדירה. שמחה יתירה שרויה על פניו וכולו אושר, הוא היה סוקר את דפנות. הקפיד כי הסיכוך יהיה עבה מאד. כל קישוט רחב לא נתלה מתחת לסכך, רחוק או קרוב, קטן או גדול. נוי הסוכה מצא את מקומו רק על הדפנות. או אז היה מרן זצוק"ל חוזר לחדרו מלא שמחה, והיה נותן את ברכתו לבחורים שעסקו בבניה ואשר עתה עמדו בחדרו. היה זה מעמד נדיר, רגעי חסד חריגים בגילוייהם. בדרך כלל אף שתי 'לחיים' עם הבונים הצעירים. סגנון הברכות כמו גם ההתייחסות לכל אחד לא היה קבוע, והיו שברכם בברכות שלא ביקשו ולא ידעו הם עצמם על הזדקקותם לישועה זו.

לפעמים לא עמדו לו כוחותיו והוא ביקש לדחות את הברכות לזמן מאוחר. אם הבונים לא יכלו לחזור למועד אחר, היו מעתיקים על פיסת נייר את שמותיהם ובקשותיהם, את הנייר היו מפקידים בידי אחד מבני הבית אשר היה מגיש אותו למרן זצוק"ל במועד אחר. או אז היה מרן זצוק"ל נוטל בידו את רשימת השמות ואומר בכוונה מספר פרקי תהילים. כמה פעמים נראה מרן זצוק"ל במוצאי יו"ט ראשון כשהוא אומר תהילים.

בעת כניסת החג לאחר שהדליק מרן זצוק"ל את נרות יו"ט או לאחר הקידוש, ישב להתפלל לישועתם של כל השמות הרשומים בדף שלפניו.

לצד הקישוטים נתלו תמונותיהם של גדולי ישראל. הנאה מרובה נהנה רבנו זצוק"ל למראה הוד קלסתר פניהם של רבותינו האחרונים, מרנן ה'אור שמח', רבי חיים עוזר, רבי איסר זלמן, רבי אהרן קוטלר והרב מברסק זכותם תגן עלינו. לידם נמצא מקום גם לתמונתו של מרנא רבי עקיבא איגר ז"ע מלווה בשני חברי בית דינו המלווים אותו ברחוב מרחובות פוזנא.

מרן זצוק"ל עצמו נהנה מאד והיה שרוי במצב רוח מרומם. לפעמים התכוון לכך עוד מבעוד יום. פעם אמר לנכדו במוצאי יום הכיפורים: מחר יבואו האחים למשפחת פלוני כדי לבנות סוכה, אבקש ממך שתכין בירה כדי שנוכל לשתות 'לחיים'.

הקפדה היתה לו למרן זצוק"ל, כי כל הקישוטים ונוי הסוכה שהובאו אליו ייתלו בסוכה. לא היה הדבר קל, אך מרן זצוק"ל מצא זמן להשקיע את מחשבתו כדי להשביע את רצון כולם. מאידך הוא עצמו ייחס חשיבות למקום תליית הקישוטים, כאשר בעיות 'קשות' במיוחד נתלו בהתאם להנחיותיו למעלה ממראשותיו או מעל לשולחנו ממש.

מספר אחד מתלמידי: היה זה לפני מספר שנים, אב אחד שבביתו היו שתי בנות בוגרות הגיע אל מרן ראש הישיבה זצוק"ל ובידו שני קישוטים. היו אלה עבודותיהן של שתי האחיות. מרן זצוק"ל נטל בידו את הקישוטים והחל מחפש מקום מתאים בסוכתו הגדולה. בתקופות חייו האחרונות היו לו שתי סוכות, באחת אכל את סעודותיו, שם גם קיבל את המבקרים הרבים שעלו לרגל לקבל פני רב רבנו, הסוכה השנייה, קטנה יותר, נועדה לשינה. יחד עמי החל תר אחרי מקום מתאים. "כאן צפוף מידי... וכאן זה עלול להשרף", הסביר בנחת תוך שהוא ממשיך אובד עצות למצוא את המקום המתאים, והכל כדי שלא לפגוע חלילה במי שטרח למענו, אך מקום לא נמצא.

יצאנו מהסוכה ופנינו אל הסוכה השנייה, הסוכה שבה היתה מיטתו של מרן זצוק"ל. לאחר חיפושים ולבטים אורו פני מרן זצוק"ל. "הו", קרא בשמחה, "אני חושב שכאן זה מתאים, למעלה ממראשותיי". התמונות נתלו ליד המיטה ודעתו של מרן ראש הישיבה נחה.

(יתד נאמן, מוסף חול המועד סוכות תשע"ב)

האם מותר לישון בסוכה במיטת קומתיים?

ומה הדין בשינה מתחת שולחן?

שהמיטה העליונה אינה מיועדת לשמש כגג לזו שתחתיה, אלא כמיטה לשוכב על גבה.

אולם, אם גובה החלל שתחת השולחן או המיטה הוא יותר מעשרה טפחים, אין לישון תחתיהם, והעושה כן לא יצא ידי חובתו, כיון שהשולחן והמיטה נחשבים כ'אוהל' בפני עצמם, והישן תחתיהם אינו נחשב כישן בצל הסוכה; ונחלקו הפוסקים אם דין זה הוא מדאורייתא או מדרבנן.

[שו"ע או"ח תרכו, א, ומשנ"ב א, ג ר"ח ושעה"צ, א; ביאורים ומוספים דרשו, 2, 3 9']

מותר לישון בסוכה תחת שולחן או מיטה אשר גובה החלל שתחתיהם פחות מעשרה טפחים (76-96 ס"מ, לשיטות השונות). ואם כי גג קבוע נחשב כ'אוהל' גם כשגובהו פחות מעשרה טפחים, אך כלל זה הוא רק בגג המיועד לשימוש תחתיו, ולא כבזה המיועד לשימוש על גביו, כמיטה וכשולחן. ויש שהורה להקל אף במיטה התחתונה שבמיטת קומתיים (כשהחלל שבין שתי המיטות נמוך מעשרה טפחים), משום

סגולות וישועות

"מצטער פטור מן הסוכה" - הפירוש המחודש של ה'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע

הסוכה היא סגולה להינצל מכל צער, להיושע מכל מצוקה. הלא כך פוסקת המשנה: 'מצטער - פטור מן הסוכה', וה'תפארת שלמה' דורש מילים אלו במתק לשונו: "מצטער" - אדם השרוי בצערו, בכאבו, במצוקתו, תהא גדולה אשר תהא, הופך ל"פטור" - הוא יוצא בפטור מלא מכל צערו וצרותיו, קשייו ומצוקותיו, "מן הסוכה" - מכח חג הסוכות, מכח אוצר הברכה הטמון בסוכה!

(גיליון 'ברינה יקצור' סוכות תש"פ)

במשך כל ימות השנה, יהודים רבים נושאים עמם מטעני צער, קשיים והתמודדויות. זה סובל מבעיות בריאות, אחר מתמודד עם בעיות אצל ילדיו, יש יהודים המתנינים לשמחות זמן רב ומצטערים בעיכוב הממושך, ואחרים מתקשים בפרנסתם ומחפשים מוצא מצער הפרנסה... הנה תגלית יקרת ערך, שגילה הרה"ק ה'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע:

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפוח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מי 'מבטל' את החמץ בבית שנשכר לקראת פסח?

בהמשך הלילה, שוב אין החיוב פוקע מהמשכיר. אולם, אם המשכיר לא יבדוק את הבית, וכגון שהוא שוהה בליל י"ד בעיר אחרת, והשוכר השיג את המפתח בהמשך הלילה - חובת הבדיקה מוטלת על השוכר. וחובת 'ביטול' החמץ מוטלת בכל מקרה הן על המשכיר והן על השוכר.

[שו"ע תלו, א, משנ"ב ב, ג, ה, ו, ז, וביה"ל ד"ה על; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

השוכר בית מחבירו ב"ג בניסן, ולפני כניסת ליל י"ד בניסן כבר נמסר המפתח לידו, וכן כבר נעשה אחד ממעשי הקנין המועילים לשכירות קרקע, דהיינו, כסף, חזקה, וכיצא בהם, והמפתח בידו - חובת 'בדיקת חמץ' מוטלת על השוכר, ואף אם אינו נכנס לדור בבית עד לאחר הפסח.

אך אם בכניסת ליל י"ד המפתח אינו ביד השוכר - חובת הבדיקה מוטלת על המשכיר; ואף אם השוכר יכנס לדוק בבית

באיזה מקרה מוטלת חובת בדיקת בית שכור הן על המשכיר והן על השוכר?

הדעות, כלומר, שחובת הבדיקה מוטלת על שניהם; ואם השוכר שולח את המשכיר לבדוק, או להיפך, הרי הם יוצאים ידי חובה לכל הדעות.

ואם הבית אינו נעול, או שיש מפתח בידי שניהם - אם נעשה מעשה קנין, חובת הבדיקה מוטלת על השוכר, ואם לא, הריהי מוטלת על המשכיר.

[שו"ע תלו, א, ומשנ"ב ב, רד; ביאורים ומוספים דרשו, 5, וראה עוד]

בהמשך לאמור: אם בכניסת ליל י"ד המפתח נמצא ביד השוכר, אך טרם נעשה מעשה קנין לשכירות - לדעת השולחן ערוך חובת הבדיקה מוטלת המשכיר, כיון שכל עוד לא נעשה הקנין, נחשב המשכיר כאדם שהפקיד את מפתח ביתו בידי חבירו, ובאופן זה בודאי אין חובת הבדיקה מוטלת על הנפקד, אלא על בעל הבית. אולם, יש אומרים שמאחר והמפתח אינו ביד המשכיר, חובת הבדיקה מוטלת על השוכר. ויש אומרים שצריך להחמיר כשת

האם בחורי ישיבה מברכים על בדיקת חמץ בחדרם?

הוריהם בימי 'בין הזמנים' כדי לקיים את הבדיקה בזמנה, וכדומה - יבדקו באחד הלילות הקודמים, ללא ברכה. ויש אומרים שאף כשבודקים בליל י"ד לא יברכו, כיון שאין להם קנין בחדריהם, והנהלת הישיבה רשאית להוציאם בכל עת. ויש אומרים שישמעו את הברכה מאדם אחר הבודק בביתו. ויש אומרים שאם הם דרים בחדרם בפסת, יברכו; ואם לאו, לא יברכו.

[ביאורים ומוספים דרשו תלו, 10, רתלו, 2]

בהתאם לאמור לעיל, השוכר חדר במלון לפסח - אם בכניסת ליל י"ד בניסן כבר התאפשרה כניסתו לחדר, חובת הבדיקה מוטלת עליו. ואם ידוע לו שהחדרים אינם נבדקים כדון, אף אם כניסתו לחדר התאפשרה רק לאחר כניסת ליל י"ד - עליו לבדוק את חדרו.

וחדרי פנימייה בישיבה - מוטל על הבחורים הדרים בהם לבדוקם בליל י"ד, בברכה. ובאופן שקשה עליהם לבוא מבית

* חמץ שנמכר לגוי ונמצא בבית ישראל, צריך להעמיד בפניו מחיצה בגובה עשרה טפחים, או לנעול את החדר באופן שלא ייכנסו לתוכו בימי הפסח.
* בארץ ישראל, אסור למכור בית לגוי משום איסור 'לא תחנם', ולכן, במכירת חמץ בארץ ישראל, נהגו שלא למכור חלקים מהבית, או את כולו, לגוי, כי אם להשכירם.
* המוכר חדרים בביתו לגוי לפני הפסח, ותחולת המכירה היא בי"ד בניסן - נחלקו הפוסקים אם צריך לבדוקם מחמץ בליל י"ד בניסן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם יש איסור 'תחומין' בחול המועד?

גם ביום טוב האיסור הוא מדאורייתא. ולהלכה, יש להקל בשעת הדחק ולהחשיבו כאיסור דרבנן.
ויש שכתב שלדעה שתחום שנים עשר מיל אסור מדאורייתא, אסור הוא גם בחול המועד, אולם מדברי הראשונים נראה שלכל הדעות אין בחול המועד איסור תחומין כלל.

[שו"ע שצז, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ור"א, וראה שם, 4]

אסור מדרבנן לאדם להתרחק בשבת יותר מאלפיים אמה (912-1,152 מטר, לשיטות השונות) מהמקום בו שהה ב'בין השמשות' שבכניסת השבת, ואיסור זה נקרא 'תחומין'. ויש אומרים שהתרחקות של שנים עשר 'מיל' (10.94-13.82 ק"מ), אסורה מדאורייתא.

ואיסור תחומין אסור גם ביום טוב, אלא שנחלקו הפוסקים לפי הדעה הנ"ל שתחום שנים עשר מיל אסור מדאורייתא, האם

הלוח היומי

י"ז בתשרי | רבי צבי הירש ב"ר זכריה מנדל קלויזנר זצ"ל, מלבוב

י"ז בתשרי: ב' דחול המועד סוכות

יארצייט:

תנ"א: רבי צבי הירש ב"ר זכריה מנדל קלויזנר זצ"ל, מלבוב.
תקס"ז: רבי ידידיה טיאה ב"ר נתנאל וייל זצ"ל, אב"ד קרלסרוה, בעל אדני כסף, שו"ת ידידיה טיאה וייל ועוד.
תרפ"ט: רבי שמואל דב ב"ר יהושע אלעזר חודרוב זצ"ל, מפטרווא.
תשי"ז: רבי דוד מרדכי ב"ר מנחם נחום טברסקי זצ"ל, מטולנא-ני.
תשי"ח: רבי משה ב"ר יהודה אריה רוזן זצ"ל, בעל נור הקודש.
תשל"א: רבי דוד ב"ר מרדכי צבי כהנא שפירא זצ"ל, מוורשא.
תשמ"מ: רבי יואל ב"ר מאיר מושקוביץ זצ"ל, משאץ, בעל ברכת אברהם.

האם מותר לשבח אדם רשע על מעלות שאינן קשורות למעשי הרשע שלו, כגון על גבורתו וחכמתו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

חנופה, כי כאשר משבח את הטוב שבו ואינו מזכיר את מעשיו הרעים ומכסה על כל פשעיו, גורם בכך שאותו רשע יחשב אצל השומעים לצדיק ויכבדוהו. ובמקום הפסד או לצורך קירוב רחוקים וכדו', דעת הגר"ח קניבסקי (הלכות שמירת הדיבור עמוד קלא הערה סז) שמותר.

ולשבח רשע בדברים שלא שייך לומר עליהם שנראה מתוך כך שמסכים למעשיו הרעים, כגון לומר לו שהוא גבור ויפה וחכם וכדו', כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' נא) שאין בזה איסור חנופה כלל, שאיסור חנופה הוא רק כשנראה מדבריו שמסכים למעשיו.

ואף לשבח אדם כשר במעלה שיודע שאין בו, כתב החפץ חיים בספרו חובת השמירה (פי"ד) שאם מטרתו היא רק לשם חנופה, בודאי אסור, ורק אם כוונתו לתועלת מותר, וכמובא בספרים הקדושים בשם חז"ל (הובא בארחות צדיקים שער החניפות) שמותר להחניף לאשתו מפני דרכי שלום, לרבו כדי שילמדו תורה, לחברו כדי שילמד לשמוע דבריו, וכן לתלמידו.

איסור נוסף שעליו עובר לפעמים המספר לשון הרע, הוא איסור חנופה, שלהרבה דעות הוא לא גמור הנלמד מהפסוק (במדבר לה לכ) לא תחניפו את הארץ". אחת הדוגמאות שמביא החפץ חיים לכך היא, כאשר אדם מספר בגנות חברו, והשומע, אף שידע שהלה עשה שלא כדין, בכל אופן מנענע בראשו לאות הסכמה, או שמוסיף כמה מילים לחזק את דברי חברו, וזאת משום שרוצה לשאת חן בעיני המספר.

כותב החפץ חיים - "אבל תדע אחי, שזה הוא בעצם לאו דחנופה, אפילו אם רק יוסיף איזה תיבות". ובהגהות 'באר מים חיים' מביא לכך הח"ח ראייה מהמובא במשנה (סוטה פ"ז מ"ח) שהחניפו לאגריפס ואמרו לו 'אחינו אתה', ואמרו על כך בברייתא (שם מא, ב): 'תנא משמיה דרבי נתן באותה שעה נתחילו שונאי ישראל כליה שהחניפו לו לאגריפס'.

ומה הדין אם אינו משבח את הרשע במעשי הרשע שעושה אלא במעשים הטובים שבו? בביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה רבנו יונה (ש"ג אות קפט), שגם זה בכלל איסור

מה מסתתר מאחורי העלים של הסוכה?

פעם הגה"ח רבי אליהו רוט דיבר בהתלהבות על הסוכה שאמנם מורכבת היא מכמה דפנות ועלים על גביה, אך בפנימיותה היא קודש קודשים וכל דבר בה רומז לשמות קדושים ונוראים של הקב"ה, והוסיף ואמר: "צריך להזהר בסוכה כמפני אש מדיבורים אסורים ודברים בטלים ולהרבות בדיבורי קדושה, בלימוד ובתפילה בסוכה הקדושה". (אוצרותיהם של צדיקים מועדים ח"א עמ' רנה)

נשתדל לשמור על קדושת הסוכה ולהמנע מדברים בטלים בסוכה.